

Innst. O. nr. 57

(2000-2001)

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon m.v.

Ot.prp. nr. 21 (2000-2001)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Proposisjonens hovedinnhold

Etter våpenloven er det forbudt uten aktverdig grunn å bære skytevåpen på offentlig sted. Forbudet foreslås utvidet til å omfatte luft- og fjærvåpen, våpenetterligninger og skytevåpen som er gjort varig ubrukbare, og ordlyden justeres noe for å fange opp flere situasjoner der våpen m.v. tas med på offentlig sted.

Det foreslås videre bl.a. en justering av straffebestemmelsen i våpenloven § 33, og det fremmes forslag om lovhjemmel for gjennomføring av et tidsbegrenset nasjonalt våpenamnesti og for etablering av et sentralt våpenregister.

Høringsuttalelser

De offentlige institusjonene og de skytterorganisasjonene som er godkjent av Justisdepartementet slutter seg i sine høringsuttalelser i hovedsak til forslagene. De øvrige private organisasjonene går imot endringsforslagene, i det vesentligste under henvisning til at bekjempelse av kriminell omgang med skytevåpen ikke bør søkes gjennomført ved å legge ytterligere belastninger på de som lovlig innehar skytevåpen.

Generelle kommentarer til lovutkastet

Bæring av skytevåpen og våpenetterligninger på offentlig sted

I henhold til våpenloven § 27 b må skytevåpen ikke uten aktverdig grunn bæres på offentlig sted. Begrepet «bæres» skaper problemer i forhold til personer som medbringer skytevåpen i kjøretøyer, og Justisdepartementet foreslo i høringsbrevet at § 27 b annet ledd endres ved at begrepet «bæres» erstattes med

«medbringes». De fleste høringsinstanser støtter forslaget som følges opp i proposisjonen, men med en noe endret ordlyd.

Våpenetterligninger faller i dag utenfor våpenlovens virkeområde. Bl.a. på bakgrunn av initiativ fra Riksadvokaten foreslo Justisdepartementet at forbudet skulle omfatte også luft- og fjærvåpen og våpenetterligninger som lett kan forveksles med skytevåpen. Høringsinstansene slutter seg med ett unntak i det vesentligste til Justisdepartementets forslag.

Det viktigste formålet med bestemmelsen er å gi politiet hjemmel til å gripe inn før slike gjenstander er benyttet til trusler o.l. Det foreslås på bakgrunn av høreringen at også skytevåpen som er gjort varig ubrukbare, skal omfattes av forbudet, jf. lovutkastet § 27 b.

Våpenloven § 33 (straffebestemmelsen)

Bestemmelsen om grov overtredelse av våpenloven i § 33 annet ledd har en strafferamme på fengsel inntil 4 år og vil i første rekke ramme den profesjonelle og organiserte innførsel og omsetning av skytevåpen. Oppbevaring av våpen rammes bare av første ledd første punktum, som har en strafferamme på inntil 3 måneders fengsel. For å klargjøre bestemmelsen foreslår Justisdepartementet at begrepet «besittelse» inntas i § 33 første ledd annet punktum som har en strafferamme på fengsel inntil 2 år.

De aller fleste høringsinstansene slutter seg til forslaget.

Justisdepartementet forutsetter at endringen ikke får noen betydning for de som er i besittelse av våpen på bakgrunn av arv.

Hjemmel til å opprette et sentralt edb-basert våpenregister

Justisdepartementet har vurdert etablering av et sentralt våpenregister, eventuelt basert på dagens lokale våpenregistre. Forslaget om en særskilt lovhjem-

mel i våpenloven for etablering av et slikt register skyldes behovet for en regel om at opplysninger inn tatt i våpenregisteret skal være unntatt fra offentlighet. Alle opplysninger i de lokale våpenregistrene er i dag undergitt offentlighet. Justisdepartementet ser en klar fare i dette ved at opplysningene skal kunne benyttes til å gjennomføre straffbare handlinger.

De fleste høringsinstansene slutter seg i det vesentligste til forslaget.

Justisdepartementet påpeker at et sentralt edb-basert våpenregister i betydelig grad vil lette politiets etterforskningsarbeid og gi bedre kontrollrutiner. Fordelene med et sentralt edb-basert våpenregister overstiger således ulempene som måtte følge av større sårbarhet når dataene blir samlet. Det skal alltid være adgang til å unnta opplysningene fra offentlighet, men det skal også være mulig å gi innsyn når det er saklig grunn til det.

Justisdepartementet foreslår at hjemmelen tas inn i våpenloven § 31 i et nytt fjerde ledd.

Hjemmel for et tidsbegrenset nasjonalt våpenamnesti

Justisdepartementet nedsatte høsten 1995 Våpenlovutvalget som har avgitt innstilling om et nasjonalt, tidsbegrenset våpenamnesti. Utvalget foreslo enstemmig et innleveringsamnesti med mulighet for etterregistrering av uregistrerte registreringspliktige våpen. Samtidig ble det foreslått en registreringsplikt for hagler lovlig ervervet før 1. oktober 1990.

I Ot.prp. nr. 74 (1996-1997) la Justisdepartementet til grunn at det ikke er behov for egen lovhjemmel for å gjennomføre et innleveringsamnesti. Riksadvokaten har imidlertid uttalt at et slikt våpenamnesti bør ha hjemmel i lov.

Det er gjennomført et prøveprosjekt med våpenamnesti i fire politidistrikter i perioden januar til juni 2000. I løpet av perioden ble det innlevert 5 692 skytevåpen. Erfaringene fra prøveprosjektene bekrefter at det er et relativt betydelig antall uregistrerte våpen i privat eie. Justisdepartementet foreslår en ny regel om et tidsbegrenset våpenamnesti og høringsinstansene slutter seg i det vesentligste til forslaget. Departementet anser det for å være av vesentlig betydning at våpenamnestiet også inneholder elementer som salg/omsetning, og mulighet for plombering av våpen.

Departementet viser til at selv om et nasjonalt våpenamnesti er tidsbegrenset, forhindrer ikke det at politiet også senere kan foreta etterregistrering av uregistrerte registreringspliktige skytevåpen når våpeneien på eget initiativ har oppsøkt politiet med våpenet.

Det forutsettes at det i forbindelse med et våpenamnesti skal legges opp til etterregistrering av hagler lovlig ervervet før 1. oktober 1990. Dette kan gjøres ved en forskriftsendring etter at det sentrale våpenregisteret er etablert.

Delegasjon av departementets myndighet etter loven

Våpenloven gir i flere forskjellige bestemmelser departementet myndighet til å treffe vedtak i henhold til loven. Det er aktuelt å legge en del av departementets myndighet etter våpenloven til politidirektoratet, og det foreslås derfor et nytt siste ledd i § 31 som hjemler dette.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Ut ifra foreløpige anslag vil utgiftene til å utvikle og etablere et sentralt våpenregister beløpe seg til ca. kr 8 000 000. Utgiftene til å gjennomføre et tidsbegrenset nasjonalt våpenamnesti er anslått til ca. kr 10 000 000. Utgifter til etterregistrering av hagler vil komme i tillegg og er anslått til ca. kr 6 000 000. De nevnte utgifter vil bli tatt opp i forbindelse med budsjettbehandlingen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Astrid Marie Nistad, Jan Petter Rasmussen og Ane Sofie Tømmerås, fra Kristelig Folkeparti, Finn Kristian Marthinsen og Åse Wisløff Nilssen, fra Fremskrittspartiet, Jan Simonsen og Jørn L. Stang, fra Høyre, lederen Kristin Krohn Devold og Bjørn Hernæs, og fra Senterpartiet, Tor Nymo, viser til at hele våpenloven ble gjennomgått under behandlingen av Ot.prp. nr. 19 (1997-1998), jf. Innst. O. nr. 39 (1997-1998), slik at de nye endringene omfatter saker som er blitt aktuelle i den mellomliggende tiden.

Komiteen viser til at forbudet mot å bære våpen på offentlig sted uten aktverdig grunn foreslås utvidet til også å omfatte luft- og fjærvåpen, våpenetterligninger og skytevåpen som er gjort varig ubrukbare, og videre at loven justeres for å fange opp flere situasjoner der våpen kan tas med på offentlig sted. Komiteen slutter seg til forslaget. Komiteen viser for øvrig til innspill bl.a. i komitéhøring om behov for økt adgang til visitasjon etter våpen i biler. Komiteen forutsetter at dette spørsmålet utredes av departementet med tilbakemelding til Stortinget.

Komiteen er enig i at straffebestemmelsene endres slik at besittelse av ulovlige våpen kan straffes på lik linje med våpenhandel og innførsel.

Komiteen merker seg at det fremmes forslag om en lovhjemmel for et tidsbegrenset nasjonalt våpenamnesti, og etterregistrering og innlevering av våpen i tråd med Stortingets vedtak i Innst. O. nr. 39 (1997-1998). Komiteen viser til at Stortinget den gang bad om at amnestiet fikk betydelig løpetid og at etterregistreringen skulle være avgiftsfri.

Komiteen slutter seg til at det blir opprettet et sentralt våpenregister og forutsetter at etableringen dekkes over ordinære budsjetter.

Komiteen viser for øvrig til at personer som mottar våpen for reparasjon er underlagt våpenlovens krav mht. oppbevaring og kontroll, jf. våpenforskriften. Komiteen ber departementet vurdere behovet for en regulering og krav til de som driver ervervs-messig børsemakervirksomhet og gi en tilbakemelding ved en egnet anledning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Senterpartiet viser til sine merknader i Innst. O. nr. 39 (1997-1998) der disse medlemmer gikk imot at våpenkort kan tilbakekalles på grunn av alder, sykdom e.l. og at disse medlemmer gikk imot adgangen til å kontrollere våpen i private hjem fordi denne adgangen er tvilsom både i forhold til Grunnlovens § 102, Den europeiske menneskerettskonvensjonen og hensynet til privatlivets fred.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og rår Odels-tinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon m.v.

I

I lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon m.v. gjøres følgende endringer:

§ 27 b annet og nytt tredje ledd skal lyde:

Skytevåpen må ikke uten aktverdig grunn *has med* på offentlig sted.

Bestemmelsen i annet ledd gjelder også luft- og fjærvåpen, våpenetterligninger som lett kan forveks-

les med skytevåpen, og skytevåpen som etter § 1 annet ledd er gjort varig ubrukbart.

§ 31 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kongen kan bestemme at det skal opprettes et sentralt våpenregister og fastsette regler for føringen av dette, herunder at registeret skal føres ved hjelp av elektroniske hjelpemidler. Alle opplysninger i et slikt sentralt databasert våpenregister kan unntas fra offentlighet.

§ 31 nytt femte ledd skal lyde:

Departementets myndighet etter loven her kan legges til Politidirektoratet. Departementet bestemmer hvilken myndighet og hvilke oppgaver som skal legges til Politidirektoratet.

§ 33 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder, hvis ikke overtredelsen rammes av et strengere straffebud. Gjelder overtredelsen § 27 b annet ledd eller ulovlig innføring, avhendelse, erverv *eller besittelse* av skytevåpen eller ammunisjon, kan bøter eller fengsel i inntil 2 år anvendes.

Ny § 34 skal lyde:

Kongen kan bestemme at overtredelser av lovens § 7 første ledd, § 8 første ledd første punktum og § 13 første ledd første punktum ikke skal forfølges straffrettslig dersom den som har begått overtredelsen, gir underretning til politiet om overtredelsen i løpet av et nærmere angitt tidsrom fastsatt av Kongen.

II

Endringene trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i justiskomiteen, den 7. mars 2001

Kristin Krohn Devold
leder

Bjørn Hernæs
ordfører

Jan Simonsen
sekretær